

**Pirkanmaan maakuntamuseo
INVENTOINTIKERTOMUS**

Pälkäne Sappee Sappeenvuori, Historiallisen ajan kivilouhos

1000 00 2128

Kunta:	Pälkäne
Kylä:	Sappee
Kohde:	Sappeenvuori (Vuori)
Tila- ja omistajatiedot:	Hannula 6:28 Helvi Jousmäki Kirkkovenet. 20 36450 Salmentaka
Kiinteistötunnukset:	
Tarkastus:	10.9.2002 Riikka Saarinen
Tarkastuksen syy:	Sappeen rakennusinventoinnin yhteydessä saadut tiedot Sappeenvuoren rinteellä sijaitsevasta myllynkivilouhoksesta.
Muinaisjäännöksen tiedot	
MJ-tyyppi:	Raaka-aineen hankintapaikka/työpaikka
Tyyppin tarkenne:	kivenottoa ja myllynkivien työstöpaikka
Ajoitus:	historiallinen aika
Sijainti:	PK 2141 07 Aitoo
Peruskoordinaatit:	X= 6808 56-64 Y= 2526 55-62 Z= n.115-130 m mpy Pälkäneen kirkosta n.13,6 km koilliseen
Yhtenäiskoordinaatit:	p = 6811 040 i = 3366 260 (alueen keskipisteen koordinaatit)
Luokitusehdotus:	2
Pinta-ala:	n. 80x60 m laajuinen alue
Ehdotus suoja-alueeksi:	suoja-alue sisältyy peruskarttaliitteessä olevaan muinajäännöksen rajaukseen
Aiemmat tiedot:	-
Aiemmat löydöt:	-
Inventointilöydöt:	-
Suojelutoimenpiteet:	-

Kartat: Ote peruskartasta 2141 07 Aitoo, 1:20 000, Hki 1987
Negatiivit: Pirkanmaan maakuntamuseo, Pälkäne Sappee Sappeenvuori 2002
Diat: -
Ympäristö: Kohde sijaitsee Sappeenvuoren lounaisrinteessä, kylän itäpuolella. Alue on osittain kallioista havumetsää. Paikalla sijaitsee runsaasti pienehköjä siirtolohkareiden kappaleita, minkä vuoksi maisema on melko louhikkoinen. Kulkureitti kohteelle on Sappeenkylästä metsäpolkua pitkin.

Havainnot: Kohteelle tehtiin tarkastuskäynti tilan omistajan, Helvi Jousmäen, opastuksella. Suvussa kulkeneen tiedon mukaan Sappeenvuoren rinteestä on vielä vuonna 1912 haettu kiveä rakentamistarkoituksiin. Sappeenvuoren alarinteen luode-kaakko -suuntaista, peruskarttaan 110 m korkeuskäyrän tuntumaan merkittyä metsäpolkua on aikaisemmin nimitetty kivitieksi.

Kohteella havaittiin yksi ehjä myllynkivi ja yksi aihio, joiden perusteella paikka ei ole ainoastaan raaka-aineen hankintapaikka vaan myös myllynkivien tekopaikka.

Useissa alueella sijaitsevissa siirtolohkareissa havaittiin matalia pyöreitä uria reunapinnoissa, mikä viittaa raaka-aineen lohkomiseen, mahdollisesti kiilaamalla.

Valmis myllynkivi on pyöristetty reunoista ratasmaiseksi ja työstöstä on säilynyt pystysuoria n. 2-3 mm syvyisiä uria vierä vieressä kiven reunassa. Kivi on rinteessä lappeellaan ja mahdollisesti alkuperäisellä tekopaikallaan. Keskellä olevassa myllynkiven läpi työstetyssä aukossa on pystyssä kaksi puuseivästä, ehkä paikan merkitsemiseksi. Myllynkiven läpimitta on 98 cm ja paksuus (korkeus) 31 cm.

Edellisestä n. 30-50 m lounaaseen, alempana rinteessä, sijaitsee yksi myllynkiven aihio. Kiveä on työstetty pyöristämällä kiven reunat ratasmaiseksi ja aloittamalla reiän tekeminen kiven keskelle. Pyöristäminen on saatettu päätökseen ja siihen viittaavat matalat pystyurat kiven reunassa. Keskustan reikä on kuitenkin jäänyt vain pistemäiseksi (läpimitta n.2 cm) kuopaksi (syvyys n. 1 cm) kiven pinnan keskelle. Aihiota ei ole irrotettu pohjastaan vaan se on edelleen kiinni maakivessä, joka on aikoinaan valittu raaka-aineeksi. Myllynkiven aihion läpimitta on 100 cm ja korkeus maasta 60 cm.

Kivien ympäristössä ei havaittu työstöön liittyvää kivisilppua. Tämä johtuu todennäköisesti siitä että ympäristö on sammaloitunutta. Myös työstetyt kivet

ovat pinnoiltaan sammaloituneet ja aihion keskellä ollut kuopanne havaittiin vasta sammaleen poistamisen jälkeen. Myllynkivien osalta voidaan todeta, että alueen siirtolohkareita on hyödynnetty rakentamishankkeissa. Sopiviksi valitut maakivet on ainakin joissakin tapauksissa muokattu paikanpäällä valmiiksi tuotteiksi.

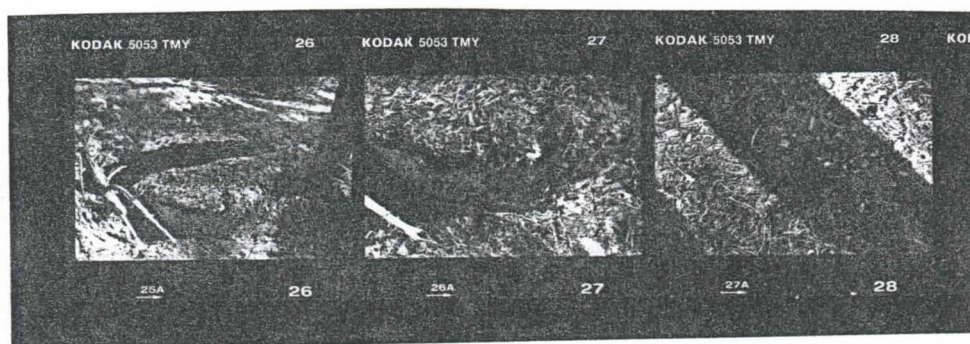
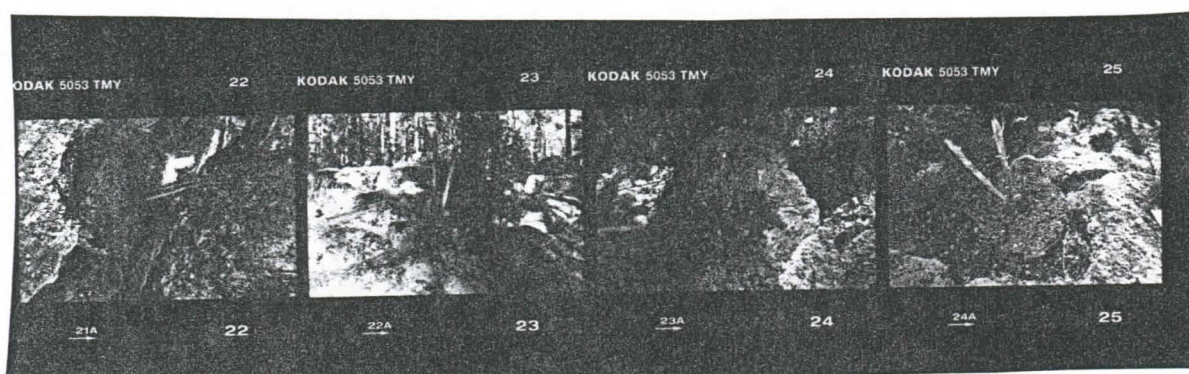
Luettelo mustavalkonegatiiveista

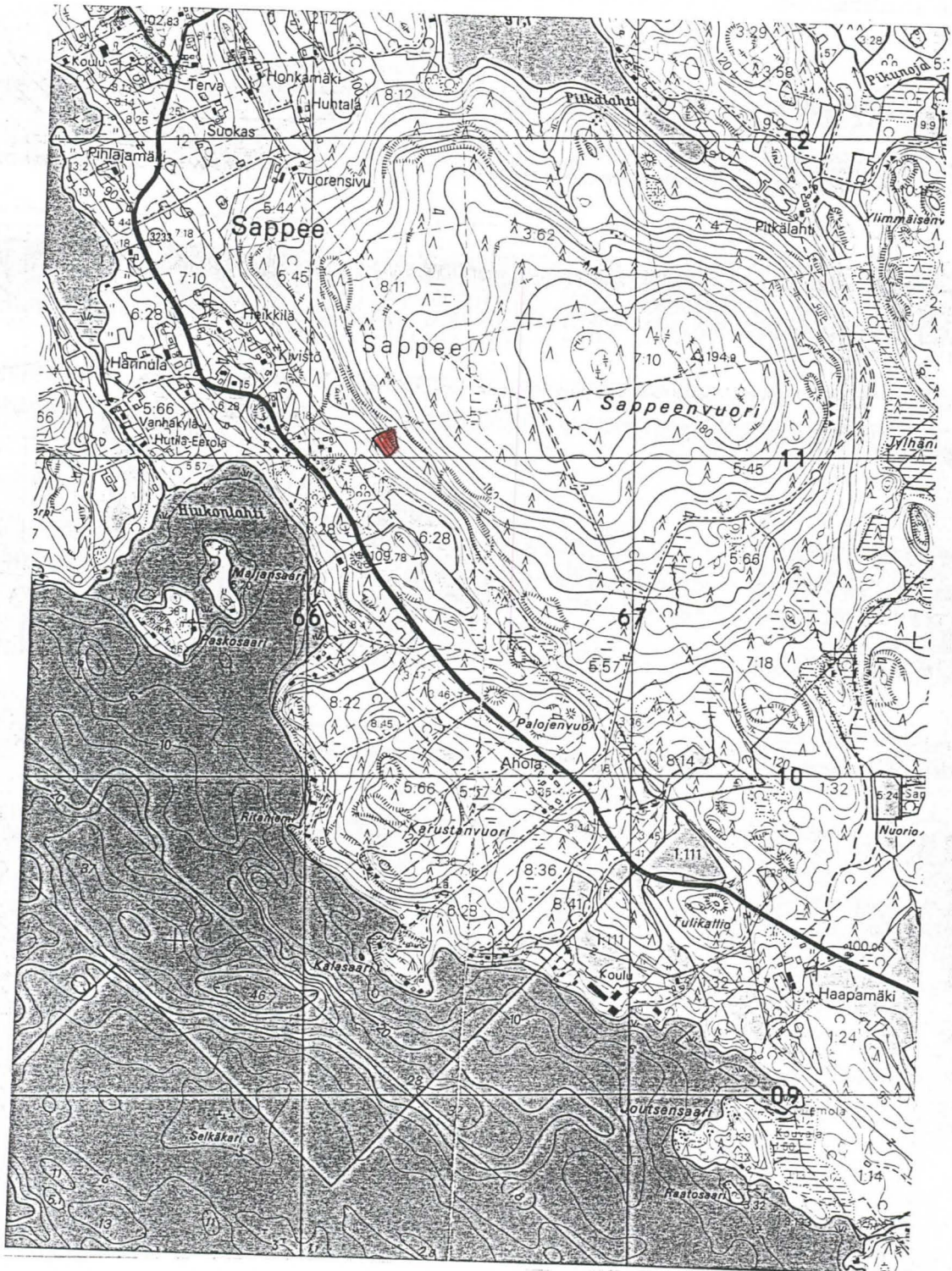
Negatiivit Pirkanmaan maakuntamuseossa

Pälkäne Sappee Sappeenvuori 10.9.2002

Kuva Riikka Saarinen

Sappee 2002, neg.nro 22-28
Myllynkivi ja myllynkiven aihio.

Pälkäne Sappee Vuori
 Inventointi R. Saarinen 2002
 PK 2141 07 Aitoo 1:20 000
 Historiallisen ajan
 kivenottoaika